Historie en restauratie ST 56

De ST 56 onder gereefd grootzeil en fok.
Foto: mooie bootfoto.nl

In 2005 is de Staverse jol Stoffel gekocht door de fam. Rienstra te Tirns (Frl). Nieuwsgierig geworden naar de historie van deze jol heb ik gedurende de winter van 2005–2006 bij diverse mensen navraag gedaan en zijn diverse bronnen geraadpleegd, waaronder de vorige eigenaren, dhr. M. Seffinga van het Fries Scheepvaartmuseum, het Stamboek van de SSRP en met name dhr. J. Visser, jollenkenner uit Stavoren. Tevens is de jol door Piet Blaauw uit Stavoren vakkundig gerestaureerd.

Vanwege de bijzondere bouw, de jol is 'andersom gejoggeld' (met de netten mee), lijkt het uiteindelijk vrijwel zeker om de jol te gaan die in Stavoren bekend stond als de 'jol van Bleeker', met bovenstaande kenmerken. Voor zover bekend zijn er vroeger slechts een klein aantal jollen (3?) op deze manier gebouwd, waaronder de KH 44 (Kolhorn) en WON 17 van dhr. A. Loomeijer, overigens ook een Wildschut jol.
Uit de visserijpapieren blijkt dat deze 'jol van Bleeker', de *Noordster*, op 11 maart 1913 gebouwd is (bij Wildschut), in opdracht van Popke B. Bleeker uit Staveren. De jol had visserijnummer ST 56. Op 14 december 1920 is de jol in het visserijregister "doorgehaald naar Sneek, aldaar pleziervaartuig".
De (deels-) geklonken opbouw maakt het verder aannemelijk dat deze jol al lang "voor plezier" gevaren heeft. Tussen 1920 en 1968 is er geen historie bekend, hij moet uiteindelijk via Delft in Dordrecht terecht zijn gekomen. In 1968 is de jol door dhr. H. van Dijkhuizen te Dordrecht gekocht van "iemand uit Delft". ("Het was iemand uit Delft die in 1968 een Amulet (nieuw) heeft laten bouwen bij Jonker en Paans in Dordrecht"). De jol was verwaarloosd, scheepsbouwer Van Dijkuizen heeft een aantal zaken aangepast (dak van de kajuit, de tuigage, enz.), de betimmering vernieuwd en de jol *Stoffel* genoemd. Van 1973 tot 1983 was hij in bezit van Fr. J. van Ooyen in Wateringen, nadien van H. Schaafsma, te Noord Burgum en tegenwoordig dus van R.Rienstra te Tirns.
Tegenwoordig vaart de *Noordster/ST 56* trouwens weer, met zeer veel plezier, vanuit Gaastmeer, is de huidige eigenaar afkomstig uit Sneek en wordt hij op dit moment in Stavoren volledig gerestaureerd. De cirkel rond?

Restauratie 2009-2010

Na een aantal jaren met veel plezier in de jol te hebben gevaren hebben we besloten dat we dit scheepje graag de komende jaren willen houden. We vinden het een mooie authentieke, bijzondere jol met een verhaal, de omvang, ruimte en eigenschappen passen ons goed. Onderweg dromen we nog wel eens van een aantal kleine aanpassingen... iets meer comfort, misschien zelfs een wat authentiekere betimmering. Enfin, dat moet allemaal later maar eens.
In het najaar 2009 besluiten we om de jol te laten stralen. In de jaren zeventig was de romp in de zinkverf gezet, de vele lagen gewone verf en epoxy hebben het ijzerwerk prima beschermd,

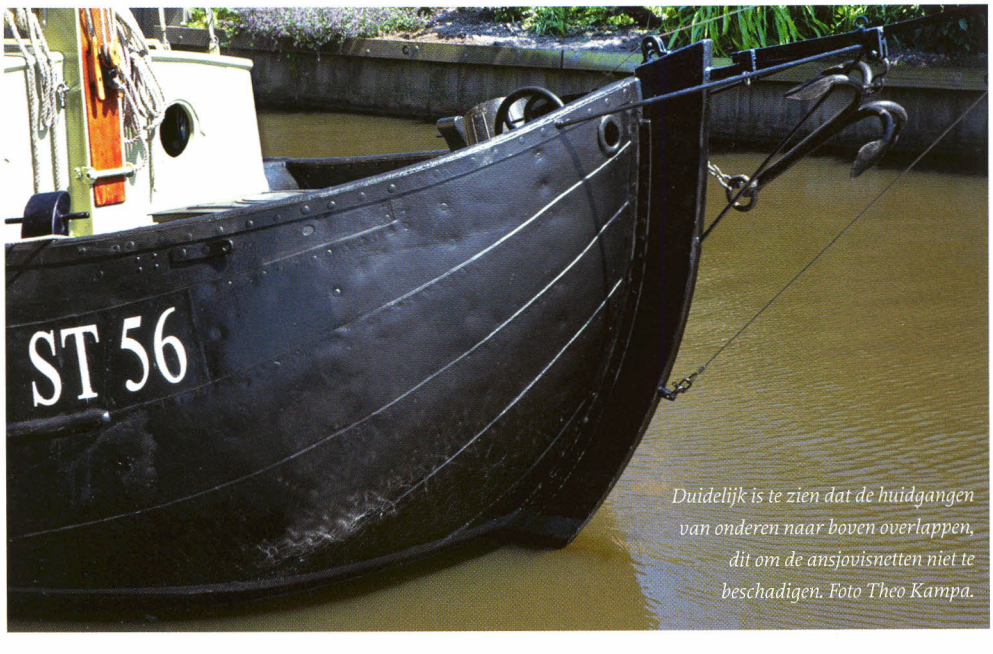

Duidelijk is te zien dat de huidgangen van onderen naar boven overlappen, dit om de ansjovisnetten niet te beschadigen. Foto Theo Kampa.

Piet Blaauw uit Stavoren maakte er iets moois van, helemaal in de stijl anno 1910, maar toch met hedendaags comfort. Foto's Theo Kampa.

Met een knik in de schoot wil het wel bij deze wind, Foto: mooie bootfoto.nl

maar laten nu los. Met het oog op toekomstig onderhoud, maar ook uit esthetische overwegingen (de klinknagels waren volledig weg geverfd) vragen we scheepstimmerman Piet Blaauw te Stavoren of hij het project wil begeleiden. Hij regelt een kar en de jol wordt naar de loods in Stavoren gereden. Samen met zijn zoon en schoonzoon, Romke en Bart, strippen we de jol van binnen en buiten. Van binnen ziet het ijzerwerk er prima uit, aan de buitenkant kom je nog wel het een en ander tegen, van mooi klinkwerk (wat hebben ze vroeger enorm veel werk gemaakt van zo'n klein scheepje) tot hier en daar dubieus laswerk. Het ijzerwerk wordt waar nodig vervangen, de kielbalk opengehaald en het beton eruit gebikt, de patrijspoorten moeten worden vervangen dus de binnenbetimmering moet eruit, berghout vervangen, teakdekken gesloopt, enz.

In januari 2010 wordt de jol gestraald en de romp in een tweecomponenten systeem gezet bij Boltjes in Bakhuizen en terug naar de loods gebracht. Met de originele dekken, gangboorden en klinkrijen in het zicht lijkt de jol weer op een voormalig 'stoer' vissersschip. Als we jol voor het grootste gedeelte weer in de verf hebben gezet, komen we voor de beslissing te staan:

Zetten we de oude, jaren zeventig betimmering er weer in, of zullen we nu?

De roef is er al in een vroeg stadium opgeklonken, hoe zou dat er van binnen uit hebben gezien, misschien kan Piet de roef betimmeren in de sfeer die past bij de leeftijd van het schip (voor de oorlog), maar met wat comfort van nu?

We kiezen voor het laatste, Piet en Bart gaan aan de slag met de betimmering, smeed- en laswerk voor een authentiek luik, kikkers, enz. Ze maken er wat moois van, ter plekke worden in goed overleg oplossingen bedacht en wij zijn voorlopig elke zaterdag aan het werk en te gast bij de familie Blaauw. Intussen schakelt Piet zijn netwerk in, o.a. voor de elektrische installatie (Fa. Van der Pol), laswerk (J. Landman), verfwerk en de betimmering van de kuip (Allard Lageweg).

Nu, in mei 2010, kijken we terug op het resultaat, het schip is nog niet helemaal klaar, maar we zijn al dik tevreden. Van buiten en van binnen, mooi passend bij de leeftijd van de jol, de klinkrijen, de roef mooi sober betimmerd met brede vuren en grenen (kraal-)delen, met hier en daar paneeldeurtjes en soms een sierrandje, de kuip in eiken planken, enz. En voor wat betreft het comfort van tegenwoordig: een kleine koellade, een tafel en verder veel zit- en bergruimte, dat is voor ons meer dan genoeg! Een dik compliment aan de ambachtslieden is dan ook wel op zijn plaats!

Inmiddels is de jol het water ingegaan, nu ben ik zeer benieuwd hoe hij zal zeilen nu de ballast er uit is, maar zeker is dat we zullen genieten van het resultaat! Met dank aan alle betrokkenen!

Voor de laatste klusjes lag de jol voor de wal bij het woonhuis van Annelys en Rudy in Tirns.

Mochten er mensen zijn die meer informatie hebben over deze Staverse jol, dan houden wij ons van harte aanbevolen. Annelys Bootsma/Rudy Rienstra, Tsjerkepaed 3, 8632 WH Tirns, 0515 569 836, mail: rudyrienstra@hetnet.nl

De Noordster

Visserijnummer:	ST 56
Type:	Staverse jol
Bouwjaar:	1913
Werf:	Wildschut Gaastmeer
Materiaal:	ijzer, geklonken
Bijzonderheden:	andersom gejoggeld. In 1920 verkocht "voor plezier" naar Sneek, eigenaar geëmigreerd (deels) geklonken opbouw
1ste eigenaar:	Popke Bleeker, Stavoren
l x b x d:	6.80 x 3.00 x 0.90 m